

C (2007) 2034

PRAVILA I POSTUPCI

**ZA SKLAPANJE UGOVORA O USLUGAMA, NABAVI
ROBE ILI IZVOĐENJU RADOVA, FINANCIRANIH IZ
OPĆEG PRORAČUNA EUROPSKIH ZAJEDNICA U
SVRHU SURADNJE S TREĆIM ZEMLJAMA**

SADRŽAJ

I.	DIO: OSNOVNA PRAVILA KOJA REGULIRAJU SVE UGOVORE IZ JAVNIH NABAVA ZA VANJSKE AKTIVNOSTI	3
II.	II. DIO: POSTUPCI JAVNE NABAVE KOJE SU DUŽNI PRIMJENJIVATI KORISNICI BESPOVRATNIH SREDSTAVA	6
II.1. Opća načela 7		
II.2. Ispunjavanje uvjeta za dodjeljivanje ugovora 7		
II.2.1 Pravilo o državljanstvu 7		
II.2.2 Pravilo o podrijetlu 7		
II.2.3 Iznimke pravilima o državljanstvu i podrijetlu 8		
II.2.4 Temelji za izbacivanje kandidata iz postupka javne nabave 8		
II.2.5 Izbacivanje iz postupka dodjele ugovora 8		
II.3. Pravila koja se odnose na sve postupke javnih natječaja 8		
II.4. Pravila koja reguliraju ugovore o uslugama 9		
II.4.1 Ugovori u vrijednosti od 200.000 € ili više 9		
II.4.2 Ugovori u vrijednosti do 200.000 € 9		
II.5. Pravila koja reguliraju ugovore o nabavi robe 9		
II.5.1 Ugovori u vrijednosti od 150.000 € ili više 9		
II.5.2 Ugovori između 60.000 i 150.000 € 9		
II.5.3 Ugovori u vrijednosti do 60.000 € 10		
II.6. Pravila koja reguliraju ugovore o izvođenju radova 10		
II.6.1 Ugovori u vrijednosti od 5.000.000 € ili više 10		
II.6.2 Ugovori između 300.000 i 5.000.000 € 10		
II.6.3 Ugovori u vrijednosti do 300.000 € 10		
II.7. Primjena postupka koji se provodi uz pregovore 11		
II.8. Posebni slučajevi 11		
II.8.1 Sufinanciranje 11		
II.8.2 Javna uprava u državama članicama 11		
II.8.3 Međunarodne organizacije i sufinanciranje 11		
II. 8.4 Središnji ured nabave 12		

**I. DIO:
OSNOVNA PRAVILA KOJA
REGULIRAJU SVE UGOVORE IZ
JAVNIH NABAVA ZA VANJSKE
AKTIVNOSTI**

Ako su ugovori o uslugama, nabavi robe ili izvođenju radova financirani iz Zajednice i sklopljeni u svrhu suradnje Europske unije s trećim zemljama, te u svrhu Zajedničke vanjske i sigurnosne politike (Common Foreign and Security Policy (CFSP)) koji se financiraju iz općeg proračuna Europske unije dodijeljeni od strane ovlaštenog ugovaratelja u korisnikovoj državi ili su dodijeljeni za korisnika i u njegovo ime od strane Europske komisije, odnosno, u slučaju programa CFSP, od strane Europske komisije ili treće osobe koja je zadužena za provedbu određenog projekta financiranog iz proračuna i u sklopu V. poglavlja (Title V) Ugovora o Evropskoj uniji (Treaty of the European Union), postupci javne nabave regulirani su sljedećim pravnim okvirom:

- Uredba vijeća (EC, Euratom) br. 1605/2002, datiran 25.6.2002., o Financijskoj uredbi koja se odnosi na opći proračun Europskih zajednica, dopunjeno Uredbom vijeća (EC, Euratom) 1995/2006, datiranom 13.12.2006., (u daljnjem tekstu: Financijska uredba);

- Uredba komisije (EC, Euratom) br. 2342/2002, datirana 23.12.2002., kojom se detaljno postavljaju provedbena pravila Uredbe vijeća (EC, Euratom) br. 1605/2002 o Financijskoj uredbi koja se odnosi na opći proračun Europskih zajednica, dopunjeno Uredbom komisije (EC, Euratom) 1261/2005, datiranom 20.07.2005, Uredbom komisije (EC, Euratom) br. 1248, datiranom 7.8.2006. i Uredbom komisije br. 478/2007, datiranom 23.4.2007. (u daljnjem tekstu: Provedbena pravila);

- Uredbe i ostali specijalni instrumenti koji se odnose na različite vrste suradnje i programe pomoći zemljama van Europske unije, te osnovni i ostali akti koji se odnose na provedbu V. poglavlja (Title V) Ugovora o Evropskoj uniji (CFSP/ESPD), i također odgovarajuće odredbe koje se odnose na projekte provedene u sklopu pomoći zemljama van Europske unije, naročito IV. poglavlje (Title IV) 2. djela Financijske uredbe koje se odnosi na posebne odredbe za projekte provedene u sklopu pomoći zemljama van Europske unije i III. poglavlja iste uredbe koje se odnosi na projekte provedene u sklopu pomoći zemljama van Europske unije u okviru javne nabave.

Ova pravila i postupci reguliraju dodjeljivanje ugovora o uslugama, nabavi i izvođenju radova koji su financirani iz općeg proračuna Europskih zajednica, uz iznimku ugovora kod kojih Europska komisija u svoje ime nastupa kao ugovaratelj. Komisija se mora pobrinuti da ugovaratelji poštuju uvjete određene ovim pravilima i postupcima.

Uredbodavac prema ovlaštenju i u suradnji s odgovarajućim odjelima Evropske komisije usvaja standardne ugovore i operativne upute za provedbu ovih pravila. Standardni ugovori i operativne upute predstavljaju prilog Praktičnog vodiča za sklapanje ugovora financiranih iz općeg proračuna Europskih zajednica u sklopu pomoći zemljama van Europske unije.

Dodjeljivanje ugovora o uslugama, nabavi robe ili izvođenju radova, koji se financiraju iz Evropskog fonda za regionalni razvoj se regulira posebnim pravilima, sukladno odredbama Sporazuma o partnerstvu ACP-EC, koji je potpisan u gradu Cotonou 23.6.2000¹ i dopunjen sporazumom potpisanim u Luksemburgu 25.6.2005² i odlukom Vijeća ministara ACP-EC, br. 2/2002, datiranom 7.10.2002.³

---

¹ OJ L 317, 15.12.2000, p. 3.

² OJ L 287, 28.10.2005, p.4.

³ OJ L 320, 23.11.2002, p.1.

Ova pravila i postupci ne primjenjuju se za projekte koji se provode u kontekstu projekta na području humanitarne pomoći ili hitnih slučajeva provedenih od strane Ureda za humanitarnu pomoć Europske komisije (ECHO), sukladno članku 238(2). Pravila o provedbi.

U svrhe pretpristupnog programa nazvanog SAPARD⁴, odredbe ovih pravila i postupaka primjenjuju se za decentralizirano upravljanje, sukladno članku 167(2). Financijske uredbe.

Ako je pomoć Evropske zajednice podijeljena u sklopu uredbe (EC) br. 1638/2006 Europskog parlamenta i vijeća, datirane 24.10.2006, kojom se određuju opće odredbe za osnivanje Instrumenta za europsko susjedstvo i partnerstvo, upravljana zajedničkim upravnim tijelom, primjenjuju se pravila o javnoj nabavi definirana u pravilima provedbe koja stoje u spomenutoj uredbi.⁵

---

⁴ Uredbe vijeća, br. 1268/1999, datirane 21.6.1999, koje se odnose na pretpristupnu pomoć Europske zajednice za poljoprivredu i ruralni razvoj koja se u pretpristupnom razdoblju podjeljuje državama srednje i istočne Europe koje su podnijele zahtjev za članstvo u Europskoj uniji, OJ L 161 26.06.1999, str.87. Europsko vijeće je spomenutu uredbu dopunilo u nekoliko navrata. Ujedno, ova uredba je postala predmetom nekoliko provedbenih uredbi Europske komisije.

⁵ Članak 21.9. uredbe (EC) br. 1638/2006 (OJ L 310, 9.11.2006)

**II. DIO POSTUPCI JAVNE NABAVE KOJE SU
DUŽNI PRIMJENJIVATI KORISNICI
BESPOVRATNIH SREDSTAVA**

II.1. Opća načela

Ako je na određenom projektu financiranom bespovratnim sredstvima Europske zajednice u svrhu pomoći zemljama izvan Europske unije zahtijevana javna nabava od strane korisnika bespovratnih sredstava, ugovor se mora dodijeliti ekonomski najpovoljnijem ponuđaču (najpovoljnija ponuda s obzirom na omjer kakvoća-cijena), sukladno pravilima transparentnosti i omogućavanja poštene konkurencije za potencijalne izvođače i uz nastojanje da se izbjegne mogući sukob interesa.

U tu svrhu korisnik je dužan poštivati pravila kako slijede od poglavlja II.2. do poglavlja II.7. dolje, a koja se nadovezuju na poglavlje II.8.

Ako se korisnik ne pridržava gore navedenih pravila za troškove koji nastaju prilikom ovdje spomenutih poslova neće imati pravo na financiranje iz Europske zajednice.

Komisija će naknadno provjeriti je li korisnik bespovratnih sredstava poštivao spomenuta pravila. U svezi ugovora sklopljenih u okviru bespovratnih sredstava Europskoj komisiji, uključujući i Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF), i Revizijskom sudu treba izričito omogućiti provedbu njihovih ovlaštenja na licu mjesta i također vezano uz dokumente, što vrijedi za sve izvođače i podizvođače koji su primili sredstva Europske zajednice.

Odredbe ovog dijela dokumenta primjenjuju se mutatis mutandis i važe za ugovore koje je korisnik sklopio sa svojim poslovnim partnerima.

II.2. Ispunjavanje uvjeta za dodjeljivanje ugovora

II.2.1 Pravilo o državljanstvu

Korisnici bespovratnih sredstava trebaju ispunjavati zahtjeve za dobivanje prava na sudjelovanje u javnom natječaju koji je odgovarajućim uredbama predviđen za određene programe suradnje i poštivati temeljne i ostale akte koji se odnose na provedbu V. poglavlja (Title V) Ugovora o Europskoj uniji (CFSP/ESDP) u slučaju da je dodjeljivanjem pomoći zahtijevana provedba javne nabave.

Ponuđači su u ponudi dužni navesti zemlju čiji su državljani uz predočenje uobičajenog dokaza o državljanstvu koji se traži u sklopu njihovog državnog zakonodavstva.

Ovo pravilo se ne odnosi na stručnjake bilo kojeg državljanstva, predložene od strane ponuđača usluga, koji sudjeluju u postupcima javnih poziva na natječaje ili sklapanja ugovora o uslugama koji se financiraju bespovratnim sredstvima. Ovom odredbom ne dovode se u pitanje propisi na području kakvoće i financija koji su određeni u pravilima javne nabavke Europske zajednice.

II.2.2 Pravilo o podrijetlu

Sukladno uredbama o različitim vrstama suradnje i pomoći zemljama izvan Europske unije, kao i temeljnim ili drugim aktima koji se odnose na provedbu V. poglavlja (Title V) Ugovora o Europskoj uniji (CFSP/ESPD), roba i materijal nabavljeni u sklopu ugovora financiranih iz instrumenata Europske zajednice moraju imati podrijetlo Europske zajednice, odnosno podrijetlo dozvoljene države. U svrhu ove odluke izraz „podrijetlo“ opredijeljen je u članku 23. i članku 24. Uredbe vijeća (Europska ekonomska zajednica), br. 2913/92, datirane 12.10.1992, kojom se

uspostavljaju carinski kodeks Europske zajednice i drugi zakoni koji uređuju zabranu stavljanja prioriteta na određeno podrijetlo.

Ponuđači su u ponudama dužni navesti podrijetlo robe. Izvođač je dužan predočiti dokaz o podrijetlu najkasnije do dana kada je ispostavljena prva faktura, i to za opremu i vozila prema cijeni po komadu, ako se radi o kupnji koja prelazi vrijednost od 5000 €. Dokazom o podrijetlu treba osigurati da je navod podrijetla sukladan pravilima postavljenim odgovarajućim zakonima Europske zajednice.

II.2.3 Iznimke pravilima o državljanstvu i podrijetlu

Iznimke pravilima o državljanstvu i podrijetlu definirane su u uredbama o različitim programima suradnje.

II.2.4 Razlozi za izbacivanje kandidata iz postupka javne nabave

Molimo pročitajte članak 93. Financijske uredbe.

II.2.5 Izbacivanje iz postupka dodjele ugovora

Molimo pročitajte članak 94. Financijske uredbe.

II.3. Pravila koja se odnose na sve postupke javnih natječaja

Dokumentacija u ponudi mora biti izrađena sukladno najboljoj međunarodnoj praksi. Ako korisnici bespovratnih sredstava nemaju vlastite dokumente, mogu rabiti uzorke (naročito uzorak natječajne dokumentacije) objavljene na internetskim stranicama Europske komisije, koji se odnose na pomoć zemljama van Europske unije. Europska komisija ne objavljuje natječajnu dokumentaciju koju izrade korisnici bespovratnih sredstava.

Rokovi za podnošenje ponuda i pozivi na sudjelovanje u natječaju moraju biti dovoljno dugi da se zainteresiranim stranama omogući razumno i odgovarajuće razdoblje za pripremu i podnošenje ponuda.

Sve zahtjeve za sudjelovanjem u natječaju i ponude koje se smatraju zadovoljavajućim treba ocijeniti i rangirati odbor za ocjenjivanje ponuda, i to na temelju kriterija za odbacivanje. odabir i dodjeljivanje ugovora koji su najavljeni unaprijed. Spomenuti odbor treba imati neparni broj članova, i to najmanje tri člana, koji trebaju raspolagati sa svim tehničkim i administrativnim sposobnostima potrebnima za iznošenje valjanih mišljenja o ponudama. Korisnik se mora pobrinuti da nijedan član odbora za ocjenjivanje ponuda ne može doći u situaciju sukoba interesa. Ako se takva situacija pojavi rečeni član odbora mora se suzdržati glasovanja i o tome obavijestiti korisnika.

Korisnik koji provodi ugovor financiran od strane Europske zajednice mora primijeniti odgovarajuće mjere kako bi spriječio nepravilnosti, prijevare, korupciju i drugo nezakonito djelovanje u sklopu projekta. O svakom slučaju nepravilnosti, prijevare i korupcije, bilo da se na njega sumnja ili je do njega došlo u stvarnosti, te mjerama koje je korisnik poduzeo u svrhu njihovog sprječavanja treba bez predomišljanja izvijestiti ugovaratelja.

II.4. Pravila koja reguliraju ugovore o uslugama

II.4.1 Ugovori u vrijednosti od 200.000 € ili više

Ugovori o uslugama u vrijednosti od 200,000 EUR ili više moraju se dodijeliti ograničenim postupkom javnog natječaja na međunarodnoj razini, nakon objavljivanja javnog poziva za natječaj.

Javni poziv na natječaj biti će objavljen u svim primjerenim medijima, posebice na internetskoj stranici korisnika bespovratnih sredstava, u međunarodnim i domaćim tiskanim medijima zemlje u kojoj se aktivnost provodi ili u drugim specijaliziranim periodičnim publikacijama. U javnom pozivu treba opredijeliti broj kandidata koji će biti pozvani da podnesu ponudu. Taj je broj najmanje četiri i najviše osam kandidata i mora biti dovoljan za osiguravanje poštene konkurencije.

Svi potencijalni ponuđači usluga koji ispunjavaju uvjete navedene u poglavlju II.2 mogu podnijeti zamolbu za sudjelovanje na natječaju, no ponudu mogu podnijeti samo kandidati koji ispunjavaju objavljene kriterije i koji su primili pismeni poziv korisnika bespovratnih sredstava.

II.4.2 Ugovori u vrijednosti do 200.000 €

Ugovori o uslugama čija je vrijednost manja od 200,000 € moraju se dodijeliti pregovaračkim postupkom javne nabave bez objave natječaja u kojem korisnik bespovratnih sredstava sam izabere najmanje tri ponuđača, te s jednim ili više njih vodi pregovore o uvjetima ugovora.

Korisnik može izvršiti narudžbe za usluge u vrijednosti od 10.000 € ili manje na temelju ponude podnesene od strane samo jednog ponuđača.

II.5. Pravila koja reguliraju ugovore o nabavi robe

II.5.1 Ugovori u vrijednosti od 150.000 € ili više

Ugovori o nabavi robe čija je vrijednost 150.000 € ili više moraju se dodijeliti otvorenim postupkom javnog natječaja na međunarodnoj razini, nakon objavljivanja javnog poziva za natječaj.

Javni poziv na natječaj biti će objavljen u svim primjerenim medijima, posebice na internetskoj stranici korisnika bespovratnih sredstava, u međunarodnim i domaćim tiskanim medijima zemlje u kojoj se provodi aktivnost ili u drugim specijaliziranim periodičnim publikacijama.

Ponudu može podnijeti svaki potencijalni dobavljač koji ispunjava uvjete navedene u poglavlju II.2.

II.5.2 Ugovori između 60.000 i 150.000 €

Ovakvi ugovori dodjeljuju se otvorenim postupkom javnog natječaja koji je objavljen na lokalnoj razini: javni poziv na natječaj objavljuje se u svim primjerenim medijima, ali samo u zemlji u kojoj se provodi aktivnost.

Otvorenim postupkom lokalnog natječaja treba omogućiti i drugim ponuđačima koji imaju pravo na sudjelovanje na natječaju jednake mogućnosti kao i lokalnim tvrtkama.

II.5.3 Ugovori u vrijednosti do 60.000 €

Ugovori o nabavi robe čija je vrijednost manja od 60.000 € moraju dodijeliti pregovaračkim postupkom javne nabave bez objave natječaja u kojem korisnik bespovratnih sredstava sam izabere najmanje tri dobavljače, te s jednim ili više njih vodi pregovore o uvjetima ugovora.

Korisnik može izvršiti narudžbe za nabavu robe u vrijednosti od 10.000 € ili manje na temelju ponude podnesene od strane samo jednog ponuđača.

II.6. Pravila koja reguliraju ugovore o izvođenju radova

II.6.1 Ugovori u vrijednosti od 5.000.000 € ili više

Ugovori o izvođenju radova, čija je vrijednost 5.000.000 € ili više, moraju se dodijeliti otvorenim postupkom javnog natječaja na međunarodnoj razini, nakon objavljivanja javnog poziva za natječaj.

Javni poziv na natječaj biti će objavljen u svim primjerenim medijima, posebice na internetskoj stranici korisnika bespovratnih sredstava, u međunarodnim i domaćim tiskanim medijima zemlje u kojoj se provodi aktivnost ili u drugim specijaliziranim periodičnim publikacijama.

Ponudu može podnijeti svaki potencijalni izvođač koji ispunjava uvjete navedene u poglavlju II.2.

II.6.2 Ugovori između 300.000 i 5.000.000 €

Ovakvi ugovori dodjeljuju se otvorenim postupkom javnog natječaja koji je objavljen na lokalnoj razini: Javni poziv na natječaj objavljuje se u svim primjerenim medijima, ali samo u zemlji u kojoj se provodi određeni projekt.

Otvorenim postupkom lokalnog natječaja treba omogućiti jednake mogućnosti i drugim izvođačima koji imaju pravo na sudjelovanje na natječaju, ali nisu iz zemlje korisnika.

II.6.3 Ugovori u vrijednosti do 300.000 €

Ugovori o izvođenju radova, čija je vrijednost manja od 300.000 €, moraju se dodijeliti pregovaračkim postupkom javne nabave bez objave natječaja u kojem korisnik bespovratnih sredstava sam izabere najmanje tri izvođače, te s jednim ili više njih vodi pregovore o uvjetima ugovora.

Korisnik može izvršiti narudžbe za izvođenje radova u vrijednosti od 10.000 € ili manje na temelju ponude podnesene od strane samo jednog ponuđača.

II.7. Primjena postupka koji se provodi uz pregovore

Korisnik bespovratnih sredstava može primijeniti postupak koji se provodi uz pregovore na temelju jedne ponude, i to u slučajevima definiranim u članku 242., 244. i 246. Provedbenih pravila, koji se uzastopce odnose na usluge, nabavu robe i izvođenje radova.

Imajte u vidu da je u slučaju kritičnih situacija i u sklopu navoda članka 168(2). Provedbenih pravila Europska komisija ta koja obavještava korisnika bespovratnih sredstava o postojanju i završetku

takvih situacija.

U sljedećim slučajevima korisnik bespovratnih sredstava može primijeniti i postupak koji se provodi uz pregovore:

(a) kad narudžbe izvršava humanitarni centralni ured nabave kojeg kao takvog priznaje odgovarajuća služba Europske komisije, treba naglasiti da je centralni ured nabave autonomna i stručna neprofitna organizacija specijalizirana za upravljanje nabavljenom robom u tehničkom i komercijalnom smislu.

(b) za izdavanje potvrde o ovjeri troškova i financijske garancije, ako se to traži u sklopu ugovora o dodijeli bespovratnih sredstava.

II.8. Posebni slučajevi

II.8.1 Sufinanciranje

Korisnik bespovratnih sredstava može primijeniti i pravila određena od strane drugog davatelja, ako:

- projekt sufinancira više davatelja bespovratnih sredstava,
- davatelj čiji je doprinos sredstava veći od doprinosa Europske komisije traži primjenu pravila javne nabave koja se razlikuju od pravila određenih u poglavlju II.3 i II.6.

U svakom slučaju i dalje se primjenjuju opća načela i pravila o državljanstvu i podrijetlu koja su određena u poglavlju II.1 i poglavlju II.2.

II.8.2 Javna uprava u državama članicama

Ako je korisnik ujedno i ugovaratelj i/ili ugovarateljsko tijelo u kontekstu sadržaja direktiva Europske zajednice koje se odnose na postupke javne nabave mora poštivati odgovarajuće odredbe tih dokumenata radije nego pravila određena u poglavlju II.3 i poglavlju II.7. U svakom slučaju i dalje se primjenjuju opća načela i pravila o nacionalnosti i podrijetlu koja su određena u poglavlju II.1 i poglavlju II.2.

II.8.3 Međunarodne organizacije i sufinanciranje

Ako Europska zajednica financira projekt proveden uz suradnju međunarodnih organizacija ili projekt koji sufinancira država koja nije članica Europske unije, regionalna organizacija ili država članica, uspostavljaju se posebna pravila o ostvarivanju prava na sudjelovanje u javnom natječaju koja se navode u uredbama različitih programa suradnje.

Ako je korisnik bespovratnih sredstava međunarodna organizacija ona primjenjuje vlastite postupke javne nabave, pod uvjetom da takvi postupci osiguravaju poštivanje međunarodno priznatih standarda. U suprotnom, odnosno u posebnim slučajevima, Europska komisija i međunarodna organizacija dogovaraju se da će primijeniti druga pravila kojima će se zadovoljiti zahtjevi takvih standarda.

Ako je partner međunarodna organizacija ona primjenjuje vlastite postupke javne nabave, pod uvjetom da takvi postupci osiguravaju poštivanje međunarodno priznatih standarda. U suprotnom, odnosno u posebnim slučajevima, Europska komisija i međunarodna organizacija dogovaraju se da će primijeniti druga pravila kojima će se zadovoljiti zahtjevi takvih standarda.

Međunarodne organizacije spomenute u ovom poglavlju su organizacije koje se navode u članku 43(2). Provedbenih pravila.

II. 8.4 Centralni ured nabave

Ako korisnik bespovratnih sredstava kao ponuđač usluga surađuje s centralnim uredom nabave takav ured mora izabrati sukladno ranije određenim postupcima koji se odnose na ugovore o uslugama.

Centralni ured nabave je autonomna i stručna neprofitna organizacija specijalizirana za upravljanje nabavljenom robom u tehničkom i komercijalnom smislu.

Takav centralni ured nabave mora poštivati pravila obvezatna za korisnika bespovratnih sredstava. Ako se radi o humanitarnom centralnom uredu nabave koji je kao takav priznat od strane Europske komisije, takav ured će poštivati pravila dogovorena u vrijeme kada je izdano odobrenje Europske komisije, sve sukladno pravilima o državljanstvu i podrijetlu koja su određena u gornjem poglavlju II.2.